

POGAJAJ BÓH

ČAS OPÍS EVANĀELSKICH SERBOŤŤ

3. čislo

Budyšin, měrc 1968

Lětnik 18

Hrono na nalětnik 1968

Jezus rjeknje: Swět dyrbi pōznać, zo ja Wōtca lubuju a tak činju, kaž je mi Wōc poručil. (Scenje swj. Jana 14, 31)

Jako běchu so Jezusa za hłownej kaznju w zakonju prašeli, wotmołwi: „Ty dyrbiš Boha, swojeho Knjeza, lubować z cylej swojey wutrobu, z cylej swojey dušu a z cylej swojey mysli.“ Někto pak njeje naš Knjez Jezus Chrystus tajki, kiž by druhim předo- wał a sam do poroka padnył, kaž smy slyšeli w epistoli a předowanskim teksće za njedželu Septuagesimā. Wón je so wězo sam po tym měł a je při- kladny w swojim zadžerženju. To wón runje tu w swojich poslednich rěčach Zeleny štwórtk wječor před swojimi wučobnikami wuzběhuje. A to dyrbimy tež pōznawać a připōznawać, zo drje nichton hewak njeje Wōtca tak lubował kaž wón. Lubosć so wopokazuje najprjedy w prawym zwisku a zjednoćenstwje z tym, kotrehož lubujemy. A kak běše Jezus z Bohom zwjazany přez prawe posluhanje na to, štož měješe Wōtca jemu prajić a poručec, a přez prawe rěčenje z nim, to rěka přez modlitwu! Kak swěru a pilnje je so Jezus modlił. My móhli sej myslić, zo to runje pola Syna trjeba njebě; ně, runje nawopak, dokelž běše Syn a chcyše poslušny Syn być stajnje a přeco, je wón so čim bóle modlił! My wěmy, zo je wón rano zahe, hdyž wučobnicy a druzy ludžo hišće spachu, wón šol do pusciny, zo by wšo zřečal z Bohom a wšě swoje naležnosće a starosće na jeho čisny! A runje tak je wón wječor hišće husto na horu šol, zo by so modlił a je wostał w modlitwje poł nocy! A z tym česćeše Wōtca a wopokaza swoju wulku lubosć k njemu!

A wězo: Rěčenje same to njewu- čini; činjenje dyrbi scěhować. Džěčo tež swoju lubosć njepokazuje jenož ze słowom: „Maći, ja mam će jara lubo“, ale z poslušnosću. A w tym nastupanju druhdy klaca pola našeho maleho ludžika, pola džěci. Jezus pak je přeco wšo činił a skutko- wał jenož po Božej woli. Wšitke jeho džiwje běchu jemu wuslyšenja. Wšo je wón prjedy z Wōtcom zřečal a je potom hagle džěłal. A hdyž na při- klad jeho mać na Kananejskim kwa- su jemu pokiw da prajo, zo wina ni- maju, móžeše wón chětro nahle wot- mołwić: „Žónska, što mam ja z to- bu?“ Wón tehdom we wokomiku hišće njewědžeše, hač je to Boža wola abo nic. A jenož tu chcyše wón dop- pelnić.

Tamni, zo bychy zachodny wěnc dóstali

Hdyž tele rjadki pisam, su so zym- ske Olympiske hry runje započale. Štó tam wšo dóstanje wěnc a me- dalju? Tak někotražkuli mać budže doma zdychować (samo so modlić), zo by so džěsću tola poradziło. Kak wjele prócy je z tajkej Olympiady zwjazane! Sportowcy su zwučowali, zwučowali a přeco zaso zwučowali. W poslednim času su so wšeho zdžer- želi, štož by jenož někak jich slabić móhlo.

Někto su tam w Grenoble (Franco- ska) hromadže wosrjedz krasnych Alpow a so hromadže wubědžuja wo krasne, wozbožace myto. Lud na tri- bunach budže po tysacach dobywa- rjam přiwyškać. Z najwjetšej napja- tošću budžeja milioncy a zaso milioncy při dalokowidžaku hry scěhować. Mjez sportowcami być a wěnc dobyć, to je wšeje prócy hódne. Tajki sport njeje nještrašny. Skakaj tola z taj- keje šancy dele! Za mnje by to wěšta smjerć była. A tež mnozy sportowcy su sej při tym kosće złamali a šiju zwynili. Ale na Olympiadže dobyć, za to přinjese čłowjek wjele woporow.

Wjace hač přez 600 lět (wot lěta 776 do Chrystusa hač do lěta 394 po Chrystusowym narodže) su Grjekoj w Olympia kōdže štyri lěta so zetka- wali, zo bychy so pjeć dnjow dołho wo olympiske dobyće mjez sobu wubě- džowali. Po tysacach chwatachu při- hladowarjo do Olympia. Kōdže chcyše swědk tutech sławnych a swje- džanskich dnjow być. Wyskanje a ju- skanje, hdyž dobyćerja na ramje- njach přez sportnišćo njesechu. Po dobywarjach ličachu lěta: „To běše w 1. lěće po dobyću Agameona“ abo „To běše w 3. lěće po dobyću Arche- lausa.“ (Wumyslenej při- kladaj!)

Sportowa zahoritosć tehdom kaž džensa!

A dale je swoju lubosć k Wōtcej cyle wosebje dopokazał ze swojey lu- bosću k čłowjekam. A hdyž jónu w Bibliji steji „Štóž swojeho bratra njelubuje, kotrehož wón widži, kak móže tón Boha lubować, kotrehož wón njewidži?“ (1. Jana 4, 20), potom je Jezus tež na tute wašnje swoju přez wšu měru wulku lubosć k Wōt- cej dopokazał! A z tym je nam při- klad dał zo bychmy my tak lubowali, kaž je wón lubował. A wón nam při tym tež pomha!

La.

Je so čas woprawdže tak wjele změnił?

My so wjeselimy, zo so stare Olym- piske hry po 1 500 lětach (1894) zaso woziwichu přez francoskeho spor- towca Coubertina. Hdy bych daloko- widžak a k tomu tež tón trěbny čas měł, ja bych w tutech dnjach Olym- piske hry z radosću scěhował.

Při tym bych kaž tehdom japoštoł Pawoł při- ruł sportowcow z křesća- nami — a bych so hańbowal. Takle so woni prócuja a so zdžerža wšit- kich škōdných wěcow, zo bychy dóstali wěnc. A tajki wěnc kiwa je- nož jednomu dobyćerjej. Wšitcy dru- zy wuńdu prōdny. A tajki wěnc je zachodny. Wón bōrze zwjadnje, a mjeno slawjeného dobyćerja budže bōrze zabyte.

Kak mało so my prócujemy wo nje- zachodnu krónu wěčného žiwjenja. Kak njerady so my zdžeržimy swět- nych wjeselow njebjeskeho krale- stwa dla.

Tale skōržba njeje nowa. Kaž je to džensa, tak běše to hižo tehdom tež. Čłowjek drje tež w tym tón samsny wostanje do wšeho přichoda. Mamy so z tym spokojić?

Hladajmy na japoštoła Pawoła. Wón njeje za zachodnymi kubłami honił ani so wo nje přecował. Hdyž běše wón před Damaskonom Chry- stusa w jeho krasnosći a swjato- sći nazhonił, njeznaješe wjace žadny wjetši a hōdniši nadawk za swoje zemske žiwjenje, hač tuteho Chry- stusa předować z wulkej prócu a z wulkimi woporami. Jemu to njeda měra, zo njeby zbōžnosť připowědał zhubjenym čłowjekam. Hdyž so jemu w nocy zjewi muž z Macedonskeje: „Přińdž a pomhaj nam!“, běše jemu jasne, zo dyrbi wón, tón Azijat, přeńć do Europy, zo by tež tam — pod no- wymi zadžewkami a přescěhanjemi — předował Chrystusa, Wumōžnika swěta.

Jeho puć polny bolosćow a wopo- row je był žohnowany za Chrystoso- wu cyrkej, za Europu, a z tym drje tež za cyle swět. Japoštoł Pawoł slyša do wulkich duchow swěta.

Hdyž budžeće tele rjadki čitać, budu Olympiske hry nimo. Mjena do- bywarjow budu wozjewjene — a zdžěla hižom zabyte. Naše mjena pak su zapisane w njebjesach. Běžmy, prócujemy so, woprujemy, zdžeržmy so wšelkich wěcow, zo bychmy njeza- chodnu krónu wěčného žiwjenja dó- stali.

W.

Po rjanych krajinach a městach našeje Němskeje demokratiskeje republiky

Njedyrbjało rěkać: Hdže w léce 1968?

Mam wšak hižom rjane plany za tole léto, ale njepřeradžu wam, kajke.

Snano tež docyła nihdže njepojědzemy. Ničo wo to! Hižom zasonjene planowanje je rjane. Za blidom sedžo po atlasu jězdzić, to je wjesoła, zajimawa — a tunja zabawa.

Nětkle pak chcemy najprjedy swoju loňšu jězbu žokónčić.

Kak daleko běchmy přišli?

Ach, haj: hač do Nordhausena, hdžež běchmy w rjanyh, wulkim Božim domje. Krypta (rumnosć pod wołtarnišćom) tuteje cyrkwyje je cyle wěsće na tysac lět stara. Před Božim domom je so němski kejžor Ota I. ze swojej mačerju rozžohnował, hdyž so hotowaše na swój třeci a posledni puć do Roma. Wobaj běštaj na ranšej Božej mši byloj a so hišće dolho před cyrkwinskimi durjemi rozmołwještaj. Skónčnje stupaše kejžor dele, zo by so na konja sydney. Kralowna pak chwataše do Božeho domu na to město, hdžež bě kral za čas mše stal, a košeše ze sylzami kamjentne dno.

Hdyž kral wo tym slyšeše, skoči z konja, wróci so do cyrkwyje a wuhlada kralownu hišće tam klečo a rjekny jej: „Ow, čescěna knjeni, z kajkej službu móžu wam waše sylzy mytować?“ Hišće raz rěčeštaj hromadže, a kralowna Mathilda poručí swojemu synej, zo by so wosebje swěru starał wo biskopstwo Merseburg. Potom pak napominaše: „Što so dljeje dljimoj? Čehńće w Chrystusowym měrje. Moje smjertne wobličo wjace njewohladaće.“

Kejžor Ota bě hluboko zrudženy, hdyž w Italskej powěsć dósta wo smjerći swojeje mačerje. Wón chcyše bórže so do Němskeje wrócić, ale štyri lěta so minychu, doniž njemóžeše wón jutry w Quedlinburgu swječić, hdžež běštaj jeho nan a mać pochowanaj. Po rónym času poda so mučny do Memlebena. Tam wudycha swoju sprócnu dušu 7. rózownika 973 — před 995 lětami.

Kajki je to dołhi čas! Što je mjez tym wšo do kejžorow, knjezow a tyranow na zemi pobyło. Před Božej wěčnosću pak su tute tysac lět kaž jedyn džen — haj, hišće mjenje.

Přez rjany Harz do Quedlinburga. Tam wšak bychmy sej dyrbjeli wjele wobhladać: hrodowsku cyrkej, hdžež staj Heinrich I. a jeho mandželska Mathilda pochowanaj, cyrkwyje Egi-gija, Benedikta a Mikławša. Tež radnica je zajimawa kaž město docyła. Do Quedlinburga wšak běchmy w njepřijomnym času přišli: sobotu na wječor. Cyrkwyje běchu zezamkane. Nihdže žane klučce. Nadzijomnje budže nam popřate, Quedlinburg sej móc dokładnje přechodzić z dobrej chwily. Nětkle mje zwjazuje z Quedlinburgom njelube dopomnjeće. Tam sym swoje awto zhubili a smy jo pytali, kaž takle móšničku pytaš. To bě takle: Pod hrodem njesmědžachmy parkować. Tuž dach hólcomaj wulězć, zo byštaj přeco horje štoj. Ja chcyh

mjez tym awto wo jednu dróhu dale dowjezć, jo tam stejo wostajić a za nimaj hić. Haj, hdy jeno by to tak šlo. Přichodna hasa bě za mnje zakazana. Runje do drugeho boka dyrbjach so zawynić. A zaso bě we wuskej hasy parkowanje njemóžne. Ja jězdžach tak a hinak a skónčnje tola jedne parkowanišćo namakach. Hnydom wóz tam stajich a džěch horje k hrodej. Dolho běhach, doniž schođenki njewuslědžich.

„Hdže maš wóz stejo?“

„Hnydom jowle delka pod hrodom“.

Hdy jeno by to wěrnó bylo! My swoje awto pytachmy, pytachmy. Chodžachmy po hasach překi a po dołhosći.

„Tamle nětkle budže. Po tejle hasy sym horje šol.“

Smorže! Ničo njebě.

Tajke pytanje je styskne. Za wšěm móžeš so w cuzym měsće prašeć:

Hdže je dwórnišćo?

Hdže je farstwo?

Hdže je póst?

Ale prašej so: Hdže je moje awto? Kóždy budže so ći smjeć. Skónčnje jo tola namakachmy!!!

Harz je najrjeńši na svojich kromach. Tele pře wšu měru lubozne město Wernigerode! Tajka pisanosć!

Wosrjedź wšeje rjanosće widžachmy tam wjele slepych. We Wernigerodze je wustaw za slepych. Woni woby rjane njedželske ranje w idyliskim městačku njewidža. Někotři z nich džeja ke mši. „Božo, miłosćiwy, daj jim tam spóznac krasnosć swjeho Ewangelija!“

Njedaloko Harza leži wulka burska wjes Frose z jara starej a nadobnej cyrkwy. Tu bě něhdy krótki čas Thomas Müntzer za duchowneho. Tuž słuša Frose do našeje reformaciskeje jězby 1967.

Boži dom, wulki a rjany, z bohatej zańdženosću, ale z chuduškej přitomosću. Mi chce so plakać kaž tehdom Jezusej. Tajka bjezbóžna njeroda wo koło a we swjatnicy našeho Boha!

Jědźmy dale!

Lutherstadt Eisleben

Čehodla tole hordozne mjeno? Dokelž je w tutym měsće Martin Luther so narodził 10. nowembra 1483 a dokelž je wón w tutym samsnym měsće 18. februara 1546 wumřěl.

Potajkim přenje džesać měsacow svojego žiwjenja a swoje poslednje dny je Luther w Eislebenje přebywał.

Hdyž bě Luther něhdy džesać měsacow stary, přechajštaj staršej do Mansfelda, tam sej Lutherec nan lěpšeje zaslužby nadziješe.

Jako stary dyrbjese so Luther z Wittenberga sem na jězbu do Eislebena hotować, dokelž běchu so knjezojo z Mansfelda rozkorjeli. Luther dyrbjese pomhać jich zwadu hladkować. Ze synomaj a swojim přecelom Justom Jonasom poda so D. Luther započatk februara 1546 do Eislebena. W Halle dyrbjachu dwaj dnjej čakać dla wulkeje wody a lodowych škrutow. W Eislebenje so jednanja derje započachu, ale bórže so hačachu. Luther chcyše hižom wotjěć, doniž so knježa tola skónčnje njedojednachu 16. februara. Na druhi džen (17. 2.) njetjebaše Luther při jednanjach pódla być. Wón wosta w swojej stwićce. Chodžeše po njej horje a dele, modlo pozasta při woknje. K wječeri přindže wšón čily dele, běše dobreje mysle a zdobnje so rozmołwješe z přítomnymi wosebje wo smjerći a wěčnym žiwjenju. Potom dóndže zaso horje do swojeje stwićki, pomodli so při woknje, lehny so a spaše měrnje hač do džesać hodžin.

Na to džěše do swojeje spanskeje stwy. Hdyž próh překroči, rjekny: „To daj Bóh! Ja du do loža.“ A lačansce: „Do twojeju rukow poručam svojego ducha. Ty sy mje wumohl, ty swěrný Božo!“ Hač do 1.00 hodž. spaše z měrnym dychom. Potom pak wotući a rjekny: „Mi je tak styskno, ach, luby doktor Jonaso. Mi so zda, zo tu w Eislebenje wostanu, hdžež sym so narodził a hdžež sym krčeny.“ Bjez cuzeje pomocy pochodzi po jstwě a so zaso lehny. Bórže so zymny pót počeše. Jeho synaj, hrabja a hrabinka kaž tež dwaj lékařerj běchu přišli a prócowachu so wo mřějaceho. Tón pak so započea modlić:

„Ow njebieski Wótče, Božo a Wótče našeho Knjeza Jezom Chrysta, Ty Božo wěšeho tróšta, Tebi so dżakuju, zo sy mi svojego lubeho Syna Jezom Chrysta zjewil, do kotrehož sym wěril, kotrehož sym předował a wuznawał, kotrehož sym lubował a chwalił. Tebje prošu, mój luby Knježe Jezom Chryšće, njech je Tebi moja duša poručena.“

Ow njebieski Wótče, hdyž dyrbjú z tutoho čěla a z tutoho žiwjenja, tuž tola wěm, zo wěčnje pola Tebje wostanu a zo mje nichtón njemóže z Twojeju rukow wutorhnyć.“

Třikróć wospjetowaše hrono: Tak je Bóh swět lubował, zo... Třikróć praješe chětre zasobu słowa z nócneje modlitwy cyrkwyje, kotrež su wšědne přihotowanje na smjerć, kotrež tež džensa hišće plaća: „Wótče, do Twojeju rukow poručam svojego ducha. Ty sy mje wumohl, Knježe ty swěrný Božo!“

Potom wočihný.

Justus Jonas jemu wótre do wucha wołaše:

„Česćomny wótc, chceće při Chrystusu a jeho wučbje, kaž sće ju přédował, wobstajnje wostać?“

A wón jasnje wotmołwi: „Haj!“

Stwórć hodžiny pozdžišo wusny z hłubokim, měrnym zadychnjenjom w třećej rańšej hodzinje 18. februara 1546.

Na jeho blidže ležeše papjerka z lańčanskimi naspomnjenjemi, a spody steješe sada w němskej rěči:

My smy prošerjo, to je wěrnó. 16. februara anno 1546.

W Eislebenje widžachmy chěžu, w kotrejž je so Luther narodził, a chěžu, w kotrejž je wumřěl.

Mansfeld njerěka „Lutherstadt“, byrnjež by wjele wjetše prawo na to měl. Tu je mały Lutherec Martin dóstał přenje wažne zacišće, kotrež přewodžachu jeho přez cyle žiwjenje: pobožny, ale kruty staršiski dom, přenje wosom sulskich lět, přenja jeho cyrkwinska služba jako ministrant na Božich službach.

W Mansfeldze steji hnujacy pomnik. Luther stupa jako młody, wjesoły hólčec ze swojim brěmješkom do swěta. Wón hišće njewě, što na njeho wšitko čaka. Čezki jeho puć běše, ale žohnowany za cyłu křesćansku cyrkej. To připóznawa džensa tež katólska cyrkej.

Ty, luba maći, a luby nano, wój hladataj za swojim džěsćom, kak wone do swěta stupa, a so bojitaj a so starataj. Njeproštaj tak jara, zo by puć waju džěsća był rjany a hladki, ale zo by był dobry a spomožny – a žohnowany.

Gerhard Wirth

Ž wosadow

Klukš. Wokna Klukšanskeje cyrkwe su z woložna zaškleńcowane. Džěci před lětami někotre škleńcy rozbichu. Nichtón njepřindže nam rozbite wokna wuporjedić, byrnjež jara nutrnje prošachmy. Mjez tym sej ptački za wołtarjom swoje hnězda twarjachu. To wšak je romantika, ale přez rozbite wokna pak tež jera zyma duješe. Tuž smy wjeseli, zo lubaj čłowjekaj z Berlina so smilštaj a nam po dołhich lětach tola nětko wokna zaplatašaj.

Rakecy. Rozprawa za lěto 1967 (w spinkomaj ličby z lěta 1966). Wukřičiło je so 43 (40) džěci. Konfirmadow mějachmy 61 (57). Wěrowanjow bě 13 (10). Pohrjebow mějachmy 48 (60). Spowědných bě 1728 (1443), 532 muži a 1196 žonow. Na njezdělach a swjatych dnjach mějachmy přerěznje 176 kemšerjow. Serbske kemše wotměwamy dwójce wob měsac. Ličba kemšerjow je mała (prerěznje 16 kemšerjow).

Nowej kruhaj nastawaštej: Žiwy domjacy bibliski kruh w Jenšecach derje džěla, a w Komorowje so křesćanske žony prawidłownje schadžu.

*

Swoje 80. narodniny smědzachu swječić 3. januara naša doholětna cyrkwinska předstejerka sotra Gertrud Linkec, 3. februara Pawoł

Žiwjenjeběh njeboh fararja Rejslerja-Budestečanskeho

Bohuměr Hermann Rejsler narodži so 16. 11. 1902 w Mittweida jako syn fararja Arnošta Oskara Rejslerja a jeho mandželskeje Hilžbjety Sophije rodž. Grundmannec. Jeho nan bórže přechajny za fararja do Kändlera pola Kamjenic. Tam wón do šule chodžeše a pozdžišo do měšćanskeje šule w Limbachu. Hač do kónca bě wón z tutej wosadu a swojimi starymi přecelemi zwjazany. Hdyž běše loni „złoty konfirmant“, je konfirmaciski jubilej swječić w Budestecach, ale tež w Kändleru a w Limbachu. Jedyn awtobus poľny jeho přecelow jeho wopyta w Budestecach.

Po zažnej smjerći swogeho nana bydleše z mačerju w Kamjenicy a studowaše bohosłowstwo w Lipsku. Pola wyšeho fararja Domaški nawukny serbsku rěč. Při jeho nje-wšědnjej wobdarjenosći za rěče (wón znaješe 18 rěčow!) bě jemu možno, hižo po jednym léce cyle swobodnje

do Budestec, hdžež bě jeho mandželska z džěćimi k maćeri wučeknyła. Dokelž bě tehdom farar Bójc čežko chory, bě njebohi wot přenjeho dnja do služby wosady zapřehnjeny. Tule službu je wjace hač 21 lět z wulkej wjesolósću wukonjał. Bóh běše jemu dobru strowotu spožčil. Tuž jemu džěla ženje přewjele njebě. Njedziwajcy wulkeje Budestečanskeje wosady je hišće hustodosć zwonka přédował. Wjesele Knjeza bě jeho syl-nosć. Bože slowo, do kotrehož so skoro wšědnje rano dwě hodžiny doľho zanuri, bě moc jeho žiwjenja. Z radosće připowědanja bě wón žiwy. Čim husćišo smědžeše přédować, čim wjetša bě jeho radosć. Tak je wón 40 lět doľho nimale kóždzičku nje-dželu Bože slowo přédował, husto-dosć džewječ haj samo džesać króc.

Wo njeho žaruja jeho mandželska, pječ džěci, sydom wnučkow, dwě sotře a dalši přiwuzni.

My jeho trjebachmy

Bóh Knjez je našeho lubeho bratra fararja Rejslerja-Budestečanskeho wotwołał. My so wo njeho wutrobnje rudžimy, dokelž jeho tak jara nuznje trjebachmy.

Jeho poslednja služba běchu serbske kemše w Poršicach a w Budyšinku 1. nježdělu po Třoch Kralach (7. 1. 1968). To běše zaso tajka ryzy serbska nježděla, kaž ju wón tak rady měješe. Do Slepoho je jězdžil, zo by tam w Božim domje a w burskich sta-

tokach na wsach serbsce přédował. Byrnjež hižo dawno na mjezach, bě Budestečanska wosada pod Rejslerjom hišće poměrnje dobra serbska.

Krótko do swogej smjerće mi wuzna: Nihdže njeje tak rjenje a tak dobry duch kaž w serbskim konwenće.

Wy zrozumiće našu wulku zrudobu.

Wirth
Serbski superintendent

serbsce přédować. Jako wikar pola fararja Křižana w Klukšu je wón tu a tam w serbskich wosadach přédował.

W léce 1929 dósta jako farar Mina-kalskeje wosady ordinaciju. Tež z tutej wosadu wosta čas žiwjenja wutrobnje zwjazany. Dnja 28. awgusta 1933 woženi so z Hanu Hilžbjetu Ruth Domaškec z Budestec, džowku wyšeho fararja Morica Domaški, kotryž bě w léce 1931 zemřěl, a jeho mandželskeje Marje rodž. Wasimec. Hač do awgusta lěta 1935 bě w Mina-kale a je potom služil z wulkim wjeselom lubowanej wosadze w Slepom, doniž jeho Tajna statna policija nje-wupokaza na Zelenym štwórtku lěta 1938. Na poľ lěta dósta wuček pola swogej přichodnej maćerje w Budestecach. W septembrje 1938 přepoda jemu biskop Zanker wosadu Weidenhof pola Wrocławu (tehdy Breslau mjenowany). Tam bě w zastojnstwje hač do 7. 10. 1941, hdyž jeho do wójska zwolaču – k mari-nje w Kielu. Při wójsku bě za toľmača a předarja za rusku a italsku rěč. Tež w jatbje bě předar a dušow-pasytr we wšelkich lěhwach – wosebje we Foucarville.

W septembrje 1946 wróci so z jatby

Mitschke a 6. februara Jan Hettmann, wšityc tři Serbja z Rakec. Bóh Knjez spožč jim dale strowosć a spokojny wječor žiwjenja. J. La.

Klukš. In memoriam bratra fararja Rejslerja-Budestečanskeho. Tu w našim Klukšu so započea jeho puć jako młody wikar. A stara fararka wě hišće džensa wo tym powědać, kak staj w léce 1928 po haćenjach chodžiloj. A jako naš bratr Rejsler kermušnu pónđzělu 1967 radlubje do Klukša přindže, wobhlada sej zalubowany domčki a drohi. Potom stupi na klětku a přédowaše wosadze Bože slowo, a woni běchu přišli, Serbja a Němcy. A po kemšach hišće z našej kěbětarku knj. Sanderowej žortowaše. Powědaše wo tych kachlach, kiž so hižo před 40 lětami tak kurjachu, zo jeho hlós wjace njechaše. A 2. februara 1968 spomnichmy na posedźenju cyrkwinskeho předstejicerstwa na našeho bratra. Nam je jasne, zo jeho stólc w konwenće a jeho serbska klětkka za wšón čas prózdnej wstanjetej. Bohu džak za njeho. Knježe, daj swojemu wotročkej w měrje čahnyć. P. W.

Hrodzišćo. W našej wosadze je 1967 było 17 křćenjow, a 25 džěci buchu konfirměrowane.

Pohrjebow mějachmy 18. Na Božim wotkazanju so 519 wosadnych wobdžěli. Wosebje nas wjeseli, zo so wot tutoho lěta sem naša cyrkej zaso da wutepić.

Chwaleny budž Bóh, Wótc našeho Knjeza Jezom Chrysta, kiž je nas požohnował přez Chrystusa. Ef. 1, 3

Założenje wosady Rongo w Nowej Guineji

Günther Renck

Wosadne žiwjenje

Po někotrych lětach mózachmy tež zaso přernih pohanow wukrčić. Přeco nowe wosady nastawachu. Hižom za čas „pačerjow“ wuzwolichu wjesnjeno hromadže z ewangelistami tych, kotřiž dyrbjachu takrjec wjednicy noweje wosady być. Woni pomhachu, hdyž to zamožachu, ewangelistam při wospjetowanju bibliskich stawiznow. Tući mužojo běchu pozdžišo hustosć cyrkwinscy předsterjerjo. Žadyn z nich njebě do šule chodžił, a tola woni z wulkej zamołwitosću džělaču we wosadze. Hdyž bě ewangelista chory a zadžěwany, potom woni Bože služby a nutrosće nawjedowachu a so wo dušowpastyrstwo starachu.

Wosady, kotrež wokoło Rongo nastawachu, njeběchu we všem při-kładne. Přeco zaso dyrbjachmy jara njedobre wěcy rozpominać. Často bě to hrěch přećiwo 6. kazni, do kotrehož běchu druhdy samo cyrkwinsey předsterjerjo zaplećeni, haj samo ewangelisća. Často bě to tež same pohanstwo, kotrež bě so znowa tu abo tam předrěto. Docyła však bě za mlodych křesćanow čežko. Bože slo-wo w praktiskim žiwjenju naložować. Jich naložki však běchu dotal cyle hinaše byle. Woni trjebachu wjele pomocy. Zo bychmy tajke prašenja zhradnje sej rozpominać móhli, zo bychu woni sami zamołwitosć za wosadne žiwjenje přewzali, zarjadowachmy bórže wjace króć wob lěto wosadne zhradźizny. Zwoprědka bě ličba wobdźělnikow mała, ale hdyž wjace wosadow nastawaše a wosady roscěchu, přiběraše tež ličba wopytarjow našich wosadnych konferencow. Dokelž papuanojo wšě wěcy rady sej jara dokładnje rozpowědaju, njemóže tajka konfere-ncenka jenož jedyn abo dwaj dnjej trać. Tajka zhradźizna dže zwjetša přez cyły tyžden – wot pónďeła hač do soboty. Kóždy běly dyrbi při tajkich rozmołwach jara sčerpny być. Ale jenož, hdyž je naležnosć dołho a dokładnje rozpowědana, směš so nadźijeć, zo je zrozumjena a zo budu wobzamknjenja tež plaćić.

Na tajke wašnje je so wot wšeho spočatka mlodym wosadam džěl jich zamołwitosće za jich samsne wosadne žiwjenje přepodał. Tele konferency wotměwachu so přeco w druhich wosadach, hdžež mějachu so wosadni wo přenocowanje a jědz starać.

Wulke wjesele nam bě, hdyž so před něšto lětami mlodži ludžo přizjewichu, kotřiž běchu zwólniwi do misioniskeho džěla zastupić. My jim najprjedy ewangelistiske džělo w swojej samsnej wokolinje přepodachmy. Pozdžišo mózachmy někotrych ewangelistow poštać do wokoliny Agotu. Tutu staciju běchu mjez tym pod horu St. Michael založili, hdžež běchmy my tehdom wot Rongo sem z misioniskim džěłom započeli. Tole wupóslanje ewangelistow bě však snadny započatk, ale zo je so to stać móhlo, bě tola znamjo, zo běchu wo-

sady swoju misionisku winowatosć spóznali. Štož su křescenjo dostali, njesmědža woni sami za sebje wobchowac, ale maju nadawk, jo dale dać.

Nad našej rozprawu steji słowo japoštoła Pawoła z 1. lista na Korint-skich:

„Tohodla, moji lubi bratřa, budźće wobstajni, njehnuci a přiběrajće stajnje w skutku Knjeza, dokelž wěsće, zo waše džělo njeje podarmo w Knjezu“.

W tutym stawje reči Pawoł wo stawanju morwych a wo wulkim dobyću našeho Knjeza nad smjerću. My smy wobdželeni na jeho dobyću. Tuž naše džělo njeje podarmo nježdiwajcy wšěch nuzow a poražkow. Toho směmy sebi wěsći być. To smy my, naši ewangelisća a ja, cyle jasne w swojim džěle we wokolinje Rongo 1958 do 1964 nazhonili.

Hdyž slyšimy, zo japoštoł Pawoł wo „wasim džěle“ reči, smy my potom wšitcy zwólniwi, misioniske džělo w Nowej Guineji jako swoje džělo wobhladować, kotrež mamy ze swojimi srědkami a darami spēchowac? Tole džělo ma Bože slubjenje a njebudže ženje podarmo. Njezabudźmy, zo nas Pawoł napomina:

„Budźće wobstajni, njehnuci a přiběrajće stajnje w skutku Knjeza“.

To njeplaći jenož misionarom wonka, ale tež wšitkim křesćanam w Němskej, kotřiž misioniske džělo podpěraju.

Modlitwa

Tebi, luby Knježe Jezom Chryšće, so džakujemy, zo sy tež za nas wumrěł a smjerć přewynyl. Tebi so džakujemy tež za wšě dźiwy Twójeho wožiwjaceho Ducha, kotrež je činił a hišće čini w Nowej Guineji. Tebi so džakujemy za slubjenje, zo naše džělo podarmo njebudže, kotrež so stawa w Twojim mjenje a Twojim nadawku.

Posylnjuj swojich posłow, brunych a bělych, za džělo, kotrež sy jim přepodał.

Pomhaj mlodym wosadam, zo Twoje słowo njebychu jenož slyšeli, ale tež po nim žiwi byli.

Pomhaj, zo bychu Twój křescenjo w našim kraju hišće swěrnjo džělali, so modlili a woprowali, zo by Twój skutk so stać móhł, zo by so Twoje słowo předowało po wšej zemi. Hamjenj.

Lutherski misioniski lětopis 1966.

1000 lět Mišnjanske biskopstwo

Lědy zo je jubilejne lěto Lutheroweje reformacije zašlo, mamy zaso na wulki stawizniski podawk našeje domizny spominać: Biskopstwo Miš-no wobsteji 1 000 lět! 20. haprleje 967 su na biskopskej synodźe w Rawenje wobzamknuli, tu nowy cyrkwiniski teritorij a srjedźiščo založić. A hody 968 so Burchard jako přeni biskop

noweje diecezy wuswjeći. To běše fakt, kiž ma tež nas Serbow zajimowac. Přetož tute nowe založenje dyr-bješe předewšěm misionstwu abo — lěpše prajene — christianizaciji narańšich slowjanskich krajow sluzić, kotrež běchu němscy kejšorojo w spočatku 10. lětstotka dobyli.

Ja njecham džensa dale wuznam tutoho Mišnjanskeho biskopstwa wuzběhnyć ani jeho stawizny wopisać; to njech so pozdžišo wobšěrnje stajnje. Jenož to směm přispomnić, zo tutón jubilej — hinak hač 450. reformaciski lóni — ewangeliskich a katolskich křesćanow a Serbow na samsne wašnje nastupa. Džensa ma mjenowany biskop Burchard dweju naslědnikow, kotrajž pak wobaj njerezidujetaj w Mišnju. To je naš krajny biskop D. N o t h w Drježdžanach, kotrehož zapokazanje so w lěće 1953 sta w Mišnjanskej wulkej cyrkwi, ale runje tak kaž katolski episcopus Dr. S p ü l b e c k w Budyšinje, kotre-muž wuraznje rěkaja „biskop z Miš-

Wobraz nalěca

W hajku, lěsku spēwy klinča.

Ptačik pilnje zahudzi.

W trawce, brjóžku zyby brinča.

Zboža raj nam zazwoni.

Bože slónčko złoto saje,

Mile zemju wobrubja.

Módry plašćik njebjjo tkaje,

Barbnej pyši přitula.

Čłowjek z džakom k njebjju wyska.

Truny duše zabrinča:

Zbožo knježi, njeje styska,

Krasna wšitko wobjima.

Pawoł Krječmar

Komponował Gustav Wowčerk

Komponował Jurij Winar

na“. Džensa pak njesteji jedyn pře-ćiwo druhemu. Najlěpši dopokaz za to je naš krajny cyrkwiniski džen 23. hač do 26. meje 1968 w Mišnju a w Drježdžanach pod heslom „1 000 Jahre Meißner Dom“. Pjatk, 24. meje, budže w Křižnej cyrkwi w Drježdžanach wulke wosadne wuhotowanje, na kotrymž wobaj, ewangeliski a katolski biskop, porěčitaj. Katolska cyrkej chce tutón jubilej hakle w septembrje swječić. Přispomnić chcu dale, zo je so po reformaciji katolske Mišnjanske biskopstwo hakle w lěće 1921 zaso znowa založilo, a to z wuměnjajom, zo budže zastojnske sydło biskopa při* najlěpšej skladnosći z Budyšina do Drježdžan přepoložene. Snano je přenje znamjo za to, zo zaso natwarjena „Dwórska cyrkej“ w Drježdžanach přichodnje „Kathedralna“ cyrkej budže. A tajka je postajena za katolskeho biskopa!

Tež tutón jubilej chce a dyrbi runje tak kaž spominanje na Lutherowu reformaciju móčne pokiwyo dać za přitomnosć a přichod; wón njesmě potajkim jenož historiski fakt być.

La.

Nakład Domowina. — Wuchadža z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR jónkróć za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth. — Njeswačidlski. — Čisć: Nowa Doba. čisćer-nja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-482).